
رابطه سبک مربیگری و عوامل استرس زا با عملکرد ورزشی بازیکنان فوتبال لیگ برتر استان البرز

بابک محمدزاده^{۱*}، مهوش نوربخش^۲، مهدی کهنند^۳

ص.ص: ۹۱-۷۲

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۶/۲۹

تاریخ تصویب: ۹۹/۱۰/۰۵

چکیده

هدف از انجام تحقیق حاضر بررسی ارتباط سبک مربیگری و عوامل استرس زا با عملکرد ورزشی بازیکنان فوتبال لیگ برتر استان البرز بود. روش تحقیق توصیفی - همبستگی است. جامعه آماری تحقیق حاضر را کلیه بازیکنان فوتبال لیگ برتر استان البرز تشکیل داد ($N=250$) که بر اساس جدول مورگان تعداد ۱۴۸ نفر به صورت در دسترس نمونه آماری تحقیق را تشکیل دادند ($n=148$). از پرسشنامه‌های سبک رهبری باس و آویلو (۲۰۰۰)، منابع استرس انشل و ساتارسو (۲۰۰۷)، عملکرد ورزشکاران قاسمی (۱۳۹۱) استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ برای متغیر سبک رهبری تحول‌گرا ۰/۸۸، سبک رهبری عمل‌گرا ۰/۸۰، سبک رهبری عدم مداخله ۰/۵۹، عوامل استرس زا ۰/۸۴ و عملکرد ورزشی ۰/۸۲ محاسبه شد. نتایج همبستگی اسپیرمن نشان داد که بین سبک‌های تحول‌گرا، عمل‌گرا و عدم مداخله با عملکرد ورزشی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بین عوامل استرس‌زا و عملکرد ورزشی رابطه معنی‌داری مشاهده نشد. همچنین نتایج رگرسیون چند متغیره نشان داد که سبک رهبری تحول‌گرا عملکرد ورزشی را پیش‌بینی می‌کند.

واژه‌های کلیدی: سبک مربیگری، عوامل استرس‌زا، عملکرد ورزشی، بازیکنان فوتبال

۱. کارشناس ارشد گروه مدیریت ورزشی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران

۲. استاد گروه مدیریت ورزشی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران

۳. دانشیار گروه مدیریت ورزشی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران

* ایمیل نویسنده مسئول: mahvashnoorbakhsh@yahoo.com

.....

The Relationship Between Leadership Style and Stressors with Athletic Performance of Football Players of the Premier League of Alborz Province

.....

**Mohammadzadeh, B. (MA), Noorbakhsh, M. (Phd), KKohandel, M.
(Phd)**

Abstract

The purpose of this study was to investigate the relationship between coaching style and stressors with athletic performance of football players of the premier league of Alborz province. The research method is descriptive-correlational. The statistical population of the present study was composed of all the players of the football premier league of Alborz province (N = 250). Based on Morgan's table, 148 people were randomly selected (n = 148). Bass and Avilo leadership style questionnaire (2000), Anshel and Satarso stress resources questionnaire (2007), and Ghasemi athletic performance questionnaire (2012) were used. The calculated Cronbach's alpha coefficient was 0.88 for the variable of transformational leadership style, 0.80 for pragmatic leadership style, 0.59 for non-intervention leadership style, 0.84 for stressors, and 0.82 for athletic performance. Spearman correlation showed a positive and significant relationship between transformational, pragmatic and non-interventional styles with athletic performance. No significant relationship was found between the stressors and athletic performance. Also, the results of multivariate regression showed that transformational leadership style can predict athletic performance.

Keywords: Leadership style, Stressors, Athletic performance, Football players.

مقدمه

رهبری مؤثر در ورزش تابعی از اجرای نقش‌ها و سبک‌های گوناگون است تا نیازهای ورزشکاران را برآورده سازند و به هدف‌های تیمی دست یابند. سبکی که مربیان در رهبری به نمایش می‌گذارند مهم ترین خصوصیتی است که بر چگونگی ادراکی که تیم از او دارند اثر می‌گذارد. مطالعه رهبری، از طریق دیدگاه‌های متفاوت مورد بررسی قرار گرفته است. این مطالعات با رویکرد ویژگی و خصوصیات رهبری از دهه ۱۹۳۰ آغاز شد و با رویکرد رفتاری و اقتضایی در دهه ۱۹۵۰ و ۱۹۷۰ ادامه یافت (زردشتیان، ۱۳۸۶). واژه‌ی رهبری از دو رویکرد تعریف شده است: رویکرد اول، رهبر را فردی می‌داند در مقام و جایگاه رهبری، که برای انجام برخی از وظایف از پیش تعیین شده و هدایت یک یا چند گروه کاری انتخاب شده است. در رویکرد دیگر، رهبر به‌عنوان فردی توصیف می‌شود که به صورت فعال و پویا با زیردستان خود برای انجام تغییر و تحول در تعامل است (زین‌آبادی، ۱۳۸۹). ورزشکاران صرف نظر از سطح رقابت، نوع رشته و جنسیت، از نظر روانشناختی، بدنی و احساسی در محیط‌های شدیداً استرس زا، پرورش می‌یابند و اگر نتوانند بین جنبه‌های ورزشی، شخصی و اجتماعی زندگی خود تعادل برقرار کنند، ممکن است دچار مشکلات روانشناختی و بی‌کفایتی ورزشی شوند. این مشکلات نه فقط شکست‌ها و ناکامی‌های ورزشی را تسهیل می‌کند، بلکه ممکن است باعث ایجاد حالت افسردگی شود (هاردی و دیگران^۱، ۲۰۰۷). موضوع استرس از دهه ۱۹۸۰ با نوشته‌های لازاروس و فولکمن^۲ (۱۹۸۴) رونق یافت. آن‌ها معتقداند، استرس از تعامل بین نیازهای موقعیتی، و ارزیابی و پاسخ‌های فرد به این نیازها ناشی می‌شود. در رویدادهای ورزشی، استرس از تأثیرات متقابل نیازهای محیطی، ارزیابی مربی و مسئولین و هم‌چنین واکنش ورزشکار به این نیازها به وجود می‌آید و اگر فشار روانی ناشی از این عوامل با ظرفیت‌ها و مهارت‌های روانی ورزشکار هماهنگی نداشته باشد، تأثیر منفی بر عملکرد او در جریان مسابقه و نتایج رقابت خواهد گذاشت (نیل^۳، ۲۰۱۱). مربیگری حرفه‌ای است که به ورزشکاران کمک می‌کند تا ابعاد جسمی، روحی، روانی، توانایی‌های فردی و اجتماعی‌شان را در حد بالای استعداد‌های خود توسعه دهند. بدین علت مربیان ورزشی یکی از عناصر تشکیل دهنده منابع انسانی تیم‌های ورزشی محسوب می‌شوند. شناسایی عوامل مؤثر مرتبط با عملکرد ورزشکاران موضوعی است که نیاز به بررسی دقیق و علمی دارد. سبک‌های مربیگری، متنوع است، ولی هیچ سبکی به تنهایی و برای همیشه به موفقیت منتهی نمی‌شود. قبل از این که مربی، سبک رهبری اصلی خود را تعیین کند، باید به چند معیار توجه نماید، مثلاً از دیدگاه باس و ریگو^۴ (۲۰۰۶) رهبر تحول‌گرا در تلاش برای گسترده کردن دامنه‌ی علایق زیردستانش و برانگیختن آنها به پذیرش مأموریت تیم، گروه یا سازمان است و برای شناخت

^۱ . Hardy

^۲ . Lazarus & Folkman

^۳ . Neil

^۴ . Bass & Riggo

افرادی که با او کار می‌کنند وقت صرف می‌کند. رهبری تحول‌گرا دارای مؤلفه‌های نفوذ کمال‌گرایانه، رفتار کمال‌گرایانه، روحیهٔ ایجاد انگیزش، ترغیب به تلاش فکری و توجه به تفاوت‌های فردی است. مطابق تعریف باس و آویلو^۱ (۲۰۰۲) رهبری عمل‌گرا عبارت است از رابطهٔ مبادله‌ای بین رهبر و پیرو به‌منظور دستیابی به منافع دو جانبه. رهبری عمل‌گرا دارای مؤلفه‌های پاداش اقتضایی، مدیریت (فعال و منفعل) مبتنی بر استثناءها و رهبری عدم مداخله (بدون رهبری) است. گفتنی است، مؤلفهٔ رهبری عدم مداخله در گذشته جزء رهبری عمل‌گرا بوده است، ولی در مدل کامل رهبری باس و آویلو (۲۰۰۲) از آن جدا شده است. عملکرد تیمی و پویایی‌های گروهی ورزشکاران، یکی از مسائل اصلی علوم ورزشی طی دهه‌های گذشته بوده و شناسایی دلایلی که چرا برخی افراد و گروه‌ها به موفقیت می‌رسند، هدف مشترک ادبیات روانشناسی ورزشی است. مهم‌ترین عامل موفقیت یک مربی، کمک به ورزشکاران در بهبود مهارت ورزشی آن‌ها در دامنه‌ای از وظایف از توسعه متوالی تبحرهای حرکتی تا آمادگی تخصصی فیزیکی، تکنیکی، تاکتیکی و روانشناختی است. سازمان‌های ورزشی مکان‌های حیاتی هستند که بازیکنان به خوبی مهارت‌ها را یاد می‌گیرند و مربیان بار سنگینی از مسئولیت‌ها را برای ورزشکاران تحمل می‌کنند. باس^۲ (۲۰۱۲) بیان می‌کند برای پیشرفت عملکرد ورزشکار، لازم است رفتار مربی طوری باشد که ورزشکار آن را قبول کند. به‌نظر می‌رسد مهم‌ترین جنبه رابطه خوب مربیان و ورزشکاران توانایی درک مربی درباره هر ورزشکار به طور انفرادی و کاربرد سبک مربیگری با توجه به مناسب بودن آن با نیازها، می‌داند. مربیانی که از فرایند مربیگری خود ناراضی هستند تاثیر منفی بر عملکرد ورزشکاران خود دارند (دیفنباخ یا^۳، ۲۰۰۲). در ارتباط با ابعاد رهبری مربیگری مگنوسن^۴ (۲۰۱۰) مربی را مشتق از چهار عامل: آموزش، تعلیم، تمرین و مربیگری می‌داند و معتقد است که یک مربی باید بتواند چهار مقوله بالا را که وی اعتقاد دارد برای موفقیت یک فرد در سمت مربیگری لازم و ضروری است باید از جنبه‌های مختلف دارای مهارت و تخصص باشد. عملکرد خوب به عنوان هدف اصلی ورزش‌های قهرمانی همیشه مدنظر ورزشکاران، مربیان و پژوهشگران عرصه ورزش بوده است. امروزه اهمیت جایگاه و نقش مربیان در موفقیت یا عدم موفقیت تیم‌های ورزشی بر کسی پوشیده نیست. این جایگاه و اهمیت در زمانی که صحبت از بازی‌های ملی و وجهه و اعتبار بین‌المللی است، مضاعف است (پورسلطان، ۱۳۸۸). پاسوس^۵ (۲۰۰۸) بیان می‌کند که عملکرد ورزشکاران، یکی از مسائل اصلی علوم ورزشی طی دهه‌های گذشته بوده و شناسایی دلایلی که چرا برخی افراد و گروه‌ها به موفقیت می‌رسند، هدف مشترک ادبیات روانشناسی ورزشی است. شناخت عوامل مؤثر بر وضعیت روانی و جسمانی

¹ . Bass & Avilo

² . Bass

³ . Diffenbachia

⁴ . Magnusen

⁵ . Passos

ورزشکاران در مربیگری و آموزش مهارت‌های ورزشی به‌ویژه در ورزشکاران می‌تواند در موفقیت آن‌ها بسیار تعیین‌کننده باشد. فارسی و مرادی (۱۳۹۵) به بررسی مقایسه منابع استرس دانشجویان ورزشکار و غیرورزشکار پرداخته‌اند. بدین منظور، پس از تقسیم‌بندی جغرافیایی دانشگاه‌های کشور به پنج منطقه، متناسب با تراکم نسبی جمعیت دانشجویی هر یک از مناطق، پرسشنامه‌های مربوطه بین ۲۰۰۰ دانشجوی (۱۲۰۰ نفر غیرپزشکی و ۸۰۰ نفر پزشکی، نیمی از هر گروه ورزشکار و نیمی غیر ورزشکار) توزیع و گردآوری شد. از روش‌های آماری تحلیل عاملی و تی مستقل به ترتیب برای بررسی منابع استرس و مقایسه گروه‌ها استفاده شد. پس از استخراج منابع استرس هر گروه، مقایسه گروه‌ها نشان داد که دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار در منابع استرس اختلاف معناداری دارند. عمده‌ی منابع استرس راهکارهای حذف یا تعدیل آن‌ها در حیطه مدیریتی و اداری بودند. وثوقی نیری (۱۳۹۵) به بررسی تأثیر استرس شغلی بر سلامت عمومی و عملکرد شغلی پرداخته است. جامعه آماری پژوهش کارکنان مراقبت پرواز مستقر در تهران می‌باشند که به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای ۱۰۳ نفر انتخاب شدند. نتایج تحقیق حاکی از آن است که بین استرس ناشی از محیط کار با عملکرد شغلی رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد. بدین معنی که با افزایش استرس شغلی عملکرد شغلی کاهش می‌یابد. لذا لازم است مربیان نگرش، رفتار و راهبرد خود را تغییر داده و رویکرد نوین از رهبری و عوامل مقابله با استرس را اتخاذ کنند. کریمی (۱۳۹۴) تأثیر ابعاد رفتار رهبری مربیان بر انگیزش موفقیت و عملکرد تیمی بازیکنان زن تیم‌های والیبال استان خوزستان را مورد بررسی قرار داد. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه مقیاس رهبری در ورزش چلادورای (۱۹۸۰) و پرسشنامه نگرش ورزشی ویلیس^۱ (۱۹۸۹) بود. یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین رفتارهای آموزش و تمرین، حمایت اجتماعی، بازخورد مثبت و دموکراتیک مربیان با عملکرد تیم‌ها رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. در حالی که بین رفتار آمرانه با عملکرد تیم‌ها رابطه منفی معنی‌داری وجود داشت. نتایج آزمون رگرسیون چندگانه نشان داد رفتار حمایت اجتماعی قابلیت پیش‌بینی‌کنندگی بیشتری برای عملکرد تیمی و انگیزش موفقیت را دارد. عشوره و همکاران (۱۳۹۳) رابطه سبک رهبری خدمتگزار مربیان با اعتماد به مربی و عملکرد تیم‌های ورزشی دانشگاهی را در پژوهشی مورد بررسی قرار داد که برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه سبک رهبری خدمتگزار (هامرمایستر^۲ و همکاران، ۲۰۰۸)، اعتماد به مربی (ژانگ^۳، ۲۰۰۴) و عملکرد ورزشی ادراک شده تیم (گلن^۴، ۲۰۰۳) استفاده گردید. نتایج حاکی از آن بود که از بین زیرمقیاس‌های رهبری خدمتگزار، زیرمقیاس خدمت‌رسانی تأثیر مستقیم، مثبت و معناداری بر اعتماد به مربی و عملکرد ورزشی داشت. هم‌چنین حاجی‌انزایی (۱۳۹۲) ارتباط رفتار مربیگری و انگیزش موفقیت با عملکرد تیمی بازیکنان لیگ

¹ Willis

² Hammermeister

³ Zhang

⁴ Glenn

برتر هندبال کشور را مورد بررسی قرار داد. ۱۶۸ نفر به عنوان نمونه آماری تحقیق انتخاب شدند. نتایج نشان داد که بین رفتار مربیگری و عملکرد بازیکنان رابطه وجود دارد. عسگری و همکاران (۱۳۹۱) نیز ارتباط بین سبک رهبری مربیان با رضایت‌مندی ورزشکاران لیگ برتر والیبال مردان ایران را مورد بررسی قرار دادند که یافته‌ها نشان داد بین سبک مربیگری آمرانه و رضایت از نحوه آموزش و تمرین مربی، عملکرد تیمی و عملکرد فردی رابطه معنی داری وجود دارد، اما بین سبک مربیگری آمرانه و رضایت از رفتار مربی رابطه معنی داری وجود ندارد. بین سبک مربیگری آزادمنشانه و رضایت از نحوه آموزش و تمرین مربی، عملکرد تیمی و عملکرد فردی نیز رابطه معنی داری وجود ندارد، اما بین سبک مربیگری آزادمنشانه و رضایت از رفتار مربی رابطه معنی داری وجود دارد. غیاثوند (۱۳۹۱) در پژوهشی رابطه بین استرس سازمانی و عملکرد ورزشکاران نخبه تیم ملی تکواندو بانوان ایران در رویدادهای بین‌المللی را مورد بررسی قرار داد که یافته‌های پژوهش وی نشان داد که میزان استرس سازمانی در بین بانوان تیم ملی در حد بالا قرار دارد. هم چنین بین استرس سازمانی با تعداد برد و نیز عناوین قهرمانی ارتباط معناداری وجود دارد. از بین مولفه‌های استرس سازمانی، عوامل تیمی و محیطی ارتباط قابلیت پیش بینی تعداد برد و کسب مقام در رویدادهای بین‌المللی بانوان تیم‌های ملی تکواندو بانوان را دارا هستند. هم چنین بین سن، سابقه تمرین، سابقه عضویت در تیم ملی و تعداد حضور در رویدادهای بین‌المللی با استرس سازمانی ارتباط معناداری وجود دارد. اما بین سابقه حضور در اردوهای تدارکاتی با استرس سازمانی ارتباط معناداری وجود ندارد. در خارج از ایران هم پژوهشگران زیادی در این زمینه فعالیت کردند که از جمله آنها بالی^۱ (۲۰۱۵) می‌باشد که در مطالعه‌ای، به بررسی تأثیر عوامل روانشناختی بر عملکرد فرد پرداخته است. وی در تحقیق فراتحلیل خود بیان می‌کند که سه عامل استرس، اضطراب، تنش و پرخاشگری بر عملکرد ورزشکاران تأثیر چشمگیری دارند. فیلهو و همکاران^۲ (۲۰۱۵) تحقیقی با هدف بررسی عملکرد ورزشی و عوامل استرس انجام دادند. ۶۷ دوچرخه سوار با میانگین سنی ۲۱ تا ۹۰ سال مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج این پژوهش نشان داد که رابطه عوامل استرس تا حد زیادی در مدت زمان نسبتاً کوتاه تغییر می‌کند و به صورت پویا بر عملکرد در مسابقات تأثیر می‌گذارد. ون رالت^۳ (۲۰۱۲) در پژوهشی به بررسی استرس، حمایت اجتماعی، خودکارآمدی و عملکرد ورزشکاران دانشگاهی پرداخت. نتایج نشان داد که رابطه منفی معنی‌داری بین استرس و خودکارآمدی در یک موقعیت دانشگاهی و رابطه مثبت معنی‌داری بین خودکارآمدی و عملکرد در هر دو موقعیت دانشگاهی و ورزشی وجود دارد. ایوانا و همکاران^۴ (۲۰۱۲) نیز رابطه بین استرس و عملکرد مورد بررسی قرار داد. این تحقیق ۱۰ نفر را با سنین متفاوت در زمینه‌های ورزشی در دو هفته دو بار تست و با یک مسابقه مهم نهایی

1. Bali

2. Filho et al

3. Van Raalte

4. Ioana et al

مورد آزمون قرار داد. در نتیجه‌گیری تحقیق شد که استرس در فصل رقابت، باعث تغییرات بیولوژیکی در ورزشکاران حرفه‌ای می‌شود و در نهایت بر روی عملکرد ورزشکاران تأثیرگذار است.

مسئله اساسی که پژوهش حاضر دنبال می‌کند و در پی یافتن پاسخ‌هایی برای آن است، یافتن عواملی است که با عملکرد بازیکنان فوتبال لیگ برتر استان البرز مرتبط است. زیرا آگاه شدن از سبک مربیگری و عوامل استرس‌زا در به حداکثر رساندن ظرفیت‌های فردی و دستکاری‌های محیطی در جهت کاهش دادن جنبه‌های تهدیدکننده و در عین حال استفاده از مزایای احتمالی جنبه خوب سبک مربیگری و عوامل استرس‌زا است. لذا در پژوهش پیش رو سعی بر یافتن پاسخ برای این سوال است که آیا بین سبک مربیگری و عوامل استرس‌زا با عملکرد بازیکنان فوتبال رابطه وجود دارد؟

روش شناسی تحقیق

با توجه به اهداف و فرضیات پژوهش و امکانات اجرایی موجود برای موضوع مورد مطالعه، روش این تحقیق توصیفی-همبستگی است. از نظر نحوه جمع‌آوری داده‌ها به شکل میدانی و از طریق پرسشنامه انجام شده است. جامعه آماری تحقیق حاضر را کلیه بازیکنان فوتبال لیگ برتر استان البرز تشکیل داد. براساس آخرین اطلاعات کسب شده از هیئت فوتبال استان البرز تعداد ۱۰ تیم (هر تیم ۲۵ بازیکن) در فصل ۹۶-۹۷ حضور دارند. در مجموع تعداد ۲۵۰ نفر از بازیکنان فوتبال جامعه آماری تحقیق حاضر را تشکیل دادند ($N=250$). با توجه به جدول مورگان تعداد ۱۴۸ نفر نمونه آماری را به روش در دسترس تشکیل دادند ($n=148$). استفاده از پرسشنامه به عنوان ابزار اصلی جمع‌آوری اطلاعات برای دستیابی به داده‌های مورد نظر می‌باشد. پرسشنامه مورد نظر در این پژوهش پرسشنامه رهبری چند عاملی MLQ است که توسط باس و اولیو^۱ (۲۰۰۰) تدوین شده است. در این نسخه، پنج عامل ویژه رهبری تحول‌گرا، سه عامل ویژه رهبری عمل‌گرا و یک عامل ویژه عدم رهبری را در قالب ۳۶ سوال ۵ گزینه‌ای بر اساس طیف لیکرت و دارای گزینه‌های همیشه، اغلب، گاهی، به ندرت، هرگز با امتیازهای به ترتیب ۵، ۴، ۳، ۲، ۱ مورد اندازه‌گیری قرار گرفت.

سبک رهبری تحول‌گرا: پنج عامل یا خرده مقیاس از طریق پرسشنامه استاندارد سبک‌های رهبری باس و اولیو (۲۰۰۰)، رهبری تحول‌گرا را برحسب مقیاس پنج ارزشی لیکرت اندازه‌گیری می‌کنند. این عوامل عبارتند از: نفوذ کمال‌گرایانه یا ویژگی‌های آرمانی (کاریزما) (از طریق چهار سوال ۱۰-۱۸-۲۱-۲۵)، رفتار کمال‌گرایانه یا رفتارهای آرمانی (از طریق چهار سوال ۶-۱۴-۲۳-۳۴)، ترغیب به تلاش فکری یا ترغیب ذهنی (از طریق چهار سوال ۲-۸-۳۰-۳۲)، روحیه ایجاد انگیزش یا انگیزش الهام‌بخش (از طریق چهار سوال ۹-۱۳-۲۶-۳۶) و توجه به تفاوت‌های فردی یا ملاحظات فردی (از طریق چهار سوال ۱۵-۱۹-۲۹-۳۱) اندازه‌گیری شدند. هم‌چنین سبک رهبری عمل‌گرا که سه عامل یا خرده مقیاس از طریق پرسشنامه استاندارد، سبک‌های رهبری باس و اولیو (۲۰۰۰)، رهبری عمل‌گرا را برحسب مقیاس

¹. Bass & Avilio

پنج ارزشی لیکرت اندازه‌گیری می‌کنند. این عوامل عبارتند از مدیریت مبتنی بر پاداش‌های اقتضایی یا پاداش‌های مشروط (از طریق چهار سوال ۱-۱۱-۱۶-۳۵)، مدیریت فعال بر مبنای استثنائات (از طریق چهار سوال ۴-۲۲-۲۴-۲۷)، مدیریت منفعل بر مبنای استثنائات (از طریق چهار سوال ۳-۱۲-۱۷-۲۰) اندازه‌گیری می‌شوند و رهبری عدم مداخله (از طریق چهار سوال ۵-۷-۲۸-۳۳) اندازه‌گیری می‌شود که در تحقیق حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای متغیر سبک رهبری تحول‌گرا ۰/۸۸ و برای ابعاد نفوذآرمانی ۰/۷۰، انگیزش الهام بخش ۰/۶۰، ملاحظات فردی ۰/۷۵، محرک ذهنی ۰/۵۰ بدست می‌آید. ضریب آلفای کرونباخ برای سبک رهبری عمل‌گرا ۰/۸۰ و برای ابعاد پاداش مشروط ۰/۵۰، مدیریت بر مبنای استثنای منفعل ۰/۵۱، مدیریت بر مبنای استثنای فعال ۰/۶۵ بدست آمد. ضریب آلفای کرونباخ برای سبک رهبری عدم مداخله ۰/۵۹ محاسبه می‌شود. پرسشنامه منابع استرس انشل و ساتارسو^۱ (۲۰۰۷) هم دارای ۷ سوال ۵ گزینه‌ای بر اساس طیف لیکرت و دارای گزینه‌های همیشه، اغلب، گاهی، به ندرت، هرگز با امتیازهای به ترتیب ۵، ۴، ۳، ۲، ۱ می‌باشد که منابع استرس ورزشکاران را مورد اندازه‌گیری قرار می‌دهد. و دو مولفه عوامل مرتبط با عملکرد (سوالات ۱ تا ۴)، عوامل مرتبط با مربی (سوالات ۵ تا ۷) می‌باشد. در تحقیق حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای متغیر استرس ۰/۸۴ و برای ابعاد عوامل مرتبط با عملکرد ۰/۷۶ و برای عوامل مرتبط با مربی ۰/۸۲ بدست آمد.

پرسشنامه عملکرد ورزشکاران: برای اندازه‌گیری عملکرد بازیکنان از پرسشنامه عملکرد ورزشکاران قاسمی (۱۳۹۱) استفاده شد که دارای ۶ سوال ۵ گزینه‌ای بر اساس طیف لیکرت و دارای گزینه‌های کاملاً موافق ام، موافق ام، نظری ندارم، مخالف ام، کاملاً مخالف ام با امتیازهای به ترتیب ۵، ۴، ۳، ۲، ۱ و دارای دو مولفه عملکرد تیمی (سوالات ۱ تا ۳) و عملکرد فردی (سوالات ۴ تا ۶) می‌باشد. در تحقیق حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای عملکرد ورزشی ۰/۸۲ و برای ابعاد عملکرد تیمی ۰/۷۱ و عملکرد فردی ۰/۷۸ محاسبه شد. در این تحقیق متغیرهای سبک مربیگری و عوامل استرس زا متغیرهای پیش بین و متغیر عملکرد ورزشی متغیر ملاک تحقیق را تشکیل می‌دهد. در این پژوهش به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش اول با استفاده از آمار توصیفی، جداول توزیع فراوانی و شاخص‌های مرکزی و شاخص‌های پراکندگی محاسبه گردید. و در بخش دوم با استفاده از آمار استنباطی، از جمله همبستگی اسپیرمن برای تعیین روابط ساده و رگرسیون چند متغیره جهت پیش بینی روابط متغیرهای تحقیق استفاده شد. سطح احتمال خطاپذیری در این تحقیق $\alpha = 0/05$ در نظر گرفته شده است.

یافته‌های تحقیق

جداول ۱ و ۲ یافته‌های توصیفی مربوط به اطلاعات فردی بازیکنان فوتبال لیگ برتر استان البرز را نشان می‌دهند.

¹ . Anshel & Sutarso

جدول ۱. توزیع بازیکنان فوتبال از لحاظ ویژگی‌های فردی

شاخصهای آماری		ویژگی
درصد فراوانی	فراوانی	
۸۰	۸۰	مجرد
۲۰	۲۰	متاهل
۶۱	۶۱	دیپلم
۱۴	۱۴	کاردانی
۲۰	۲۰	کارشناسی
۵	۵	کارشناسی ارشد
۳۶	۳۶	تربیت بدنی
۶۴	۶۴	غیر تربیت بدنی

جدول ۲. آمار توصیفی متغیرهای سن و سابقه فعالیت ورزشی

شاخصهای آماری			ویژگی
حداکثر	حداقل	انحراف معیار	
۳۰	۴	۵/۱۳	سن
۱۳	۱	۲/۷۳	سابقه فعالیت ورزشی

یافته‌های توصیفی متغیرهای تحقیق

جدول ۳. آمار توصیفی متغیر سبک رهبری

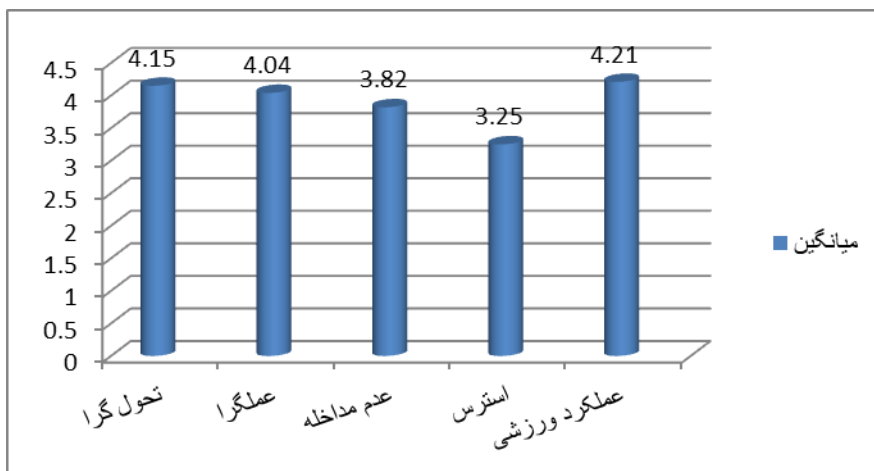
شاخصهای آماری		متغیر
انحراف معیار	میانگین	
۰/۵۶	۴/۱۵	سبک رهبری تحول گرا
۰/۶۷	۴/۱۹	نفوذ آرمانی
۰/۶۳	۴/۱۷	انگیزش الهام بخش
۰/۶۹	۴/۱۳	ملاحظات فردی
۰/۵۸	۴/۱۳	محرك ذهنی
۰/۵۳	۴/۰۴	سبک رهبری عمل گرا
۰/۶۲	۴/۰۵	پاداش مشروط
۰/۶۵	۴/۰۰	استثنای منفعل
۰/۶۷	۴/۰۵	استثنای فعال
۰/۷۶	۳/۸۲	سبک عدم مداخله

جدول ۴. آمار توصیفی متغیر استرس

شاخصهای آماری		متغیر
انحراف معیار	میانگین	
۰/۶۴	۳/۲۵	استرس
۰/۵۲	۳/۹۵	عوامل مرتبط با عملکرد
۱/۲۸	۲/۵۵	عوامل مرتبط با مربی

جدول ۵. آمار توصیفی متغیر عملکرد ورزشی

شاخصهای آماری		متغیر
انحراف معیار	میانگین	
۰/۶۷	۴/۲۱	عملکرد ورزش
۰/۷۴	۴/۲۴	عملکرد تیمی
۰/۷۷	۴/۱۹	عملکرد فردی

شکل ۱. نمودار میانگین متغیرهای تحقیق

بررسی فرض نرمال بودن متغیرهای تحقیق

به منظور بررسی فرضیه نرمال بودن برای متغیرهای سبک رهبری، عوامل استرس زا و عملکرد ورزشی از آزمون کلموگروف اسمیرنوف استفاده شد. جدول ۶ نتایج این بررسی را نشان می دهد. طبق نتایج سطح معناداری کلیه متغیرهای تحقیق کمتر از ۰/۰۵ بدست آمده برای فرض صفر رد می شود و فرضیه نرمال بودن داده ها برقرار نیست بنابراین جهت بررسی رابطه بین متغیرها از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد.

جدول ۶. بررسی فرض نرمال بودن

متغیر	آماره k-S	سطح معناداری
تحول گرا	۰/۱۱	۰/۰۰۳

عمل گرا	۰/۱۰	۰/۰۲
عدم مداخله	۰/۱۳	۰/۰۰۱
استرس	۰/۱۱	۰/۰۰۳
عملکرد ورزشی	۰/۱۳	۰/۰۰۱

به منظور بررسی رابطه بین سبک رهبری تحول گرا با عملکرد ورزشی بازیکنان فوتبال از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد. نتایج در جدول ۷ گزارش شده است. طبق این نتایج رابطه سبک رهبری تحول گرا با عملکرد ورزشی ۰/۴۱ و با ابعاد عملکرد تیمی و عملکرد فردی به ترتیب ۰/۳۵ و ۰/۳۸ بدست آمد و معنادار است. رابطه عملکرد ورزشی با ابعاد نفوذآرمانی ۰/۴۳، انگیزش الهام بخش ۰/۳۴، ملاحظات فردی ۰/۲۶، محرک ذهنی ۰/۴۱ بدست آمد و معنادار می باشد.

جدول ۷. نتایج ضریب همبستگی اسپیرمن بین سبک رهبری تحول گرا با عملکرد ورزشی بازیکنان فوتبال

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱. تحول گرا	۱							
۲. نفوذآرمانی	۰/۸۲**	۱						
۳. انگیزش الهام بخش	۰/۸۶**	۰/۵۷**	۱					
۴. ملاحظات فردی	۰/۹۰**	۰/۷۵**	۰/۶۶**	۱				
۵. محرک ذهنی	۰/۸۵**	۰/۵۳**	۰/۷۶**	۰/۶۸**	۱			
۶. عملکرد ورزشی	۰/۴۱**	۰/۴۳**	۰/۳۴**	۰/۲۶**	۰/۴۱**	۱		
۷. عملکرد تیمی	۰/۳۵**	۰/۳۶**	۰/۲۵*	۰/۲۷**	۰/۳۱**	۰/۸۸**	۱	
۸. عملکرد فردی	۰/۳۸**	۰/۴۰**	۰/۳۵**	۰/۲۰	۰/۴۲**	۰/۸۹**	۰/۵۸**	۱

$P < 0.05$ * $P < 0.01$ **

جهت بررسی رابطه سبک رهبری عمل گرا با عملکرد ورزشی بازیکنان از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد. نتایج در جدول ۸ گزارش شده است. طبق این نتایج رابطه سبک رهبری عمل گرا با عملکرد ورزشی ۰/۴۶ و با ابعاد عملکرد تیمی و عملکرد فردی به ترتیب ۰/۴۷ و ۰/۳۴ بدست آمد و معنادار می باشد. رابطه عملکرد ورزشی با ابعاد پاداش مشروط ۰/۳۸، مدیریت بر مبنای استثنا منفعل ۰/۳۰ و فعال ۰/۴۱ بدست آمد و معنادار می باشد.

جدول ۸. نتایج ضریب همبستگی اسپیرمن بین سبک رهبری عمل گرا با عملکرد ورزشی بازیکنان فوتبال

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱. عمل گرا	۱						
۲. پاداش مشروط	۰/۷۹**	۱					
۳. استثنای منفعل	۰/۷۶**	۰/۳۸**	۱				
۴. استثنای فعال	۰/۷۸**	۰/۵۲**	۰/۳۸**	۱			
۵. عملکرد ورزشی	۰/۴۶**	۰/۳۸**	۰/۳۰**	۰/۴۱**	۱		
۶. عملکرد تیمی	۰/۴۷**	۰/۴۳**	۰/۳۰**	۰/۴۱**	۰/۸۸**	۱	
۷. عملکرد فردی	۰/۳۴**	۰/۲۵**	۰/۲۵**	۰/۳۲**	۰/۸۹**	۰/۵۹**	۱

$$P < 0.05 * \quad P < 0.01 **$$

به منظور بررسی رابطه بین سبک عدم مداخله با عملکرد ورزشی بازیکنان فوتبال لیگ برتر استان البرز از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد. نتایج در جدول ۹ گزارش شده است. طبق این نتایج رابطه سبک عدم مداخله با عملکرد ورزشی ۰/۳۸ و با ابعاد عملکرد تیمی ۰/۴۳، و عملکرد فردی ۰/۲۲ بدست آمد و معنادار است.

جدول ۹. نتایج ضریب همبستگی اسپیرمن بین سبک رهبری عدم مداخله با عملکرد ورزشی بازیکنان فوتبال

متغیر	۱	۲	۳	۴
۱. سبک عدم مداخله	۱			
۲. عملکرد ورزشی	۰/۳۸**	۱		
۳. عملکرد تیمی	۰/۴۳**	۰/۸۸**	۱	
۴. عملکرد فردی	۰/۲۲**	۰/۸۹**	۰/۵۹**	۱

$$P < 0.05 * \quad P < 0.01 **$$

طبق نتایج مندرج در جدول ۱۰ بین استرس زا با عملکرد ورزشی بازیکنان فوتبال لیگ برتر استان البرز رابطه معنادار بدست نیامد.

جدول ۱۰. نتایج ضریب همبستگی اسپیرمن بین استرس زا با عملکرد ورزشی بازیکنان فوتبال

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱. استرس	۱					
۲. عوامل مرتبط با عملکرد	۰/۸۵**	۱				

			۱	۰/۵۳**	۰/۸۸**	۳. عوامل مرتبط با مربی
		۱	-۰/۱۷	-۰/۱۰	-۰/۱۵	۴. عملکرد ورزشی
	۱	۰/۸۸**	-۰/۱۰	-۰/۱۰	-۰/۱۱	۵. عملکرد تیمی
۱	۰/۵۹**	۰/۸۹**	-۰/۱۶	-۰/۰۶	-۰/۱۱	۶. عملکرد فردی

$P < ۰/۰۱$ ** $P < ۰/۰۵$ *

به منظور مشخص کردن متغیرهای پیش‌بین، برای متغیر عملکرد ورزشی بازیکنان فوتبال لیگ برتر استان البرز، از روش گام به گام استفاده شد. طبق نتایج مندرج در جدول ۱۱ متغیرهای سبک رهبری تحول گرا، سبک رهبری عمل‌گرا، سبک رهبری عدم مداخله و استرس، به عنوان متغیرهای پیش‌بین وارد مدل رگرسیون شدند. سطح معناداری متغیر سبک رهبری تحول گرا کمتر از ۰/۰۵ بدست آمد. بنابراین بدین ترتیب می‌توان متغیر عملکرد ورزشی را پیش‌بینی نمود. ضریب همبستگی چندگانه بین متغیر سبک رهبری تحول‌گرا با متغیر عملکرد ورزشی ۰/۴۱ بدست آمد. هم‌چنین ضریب تعیین ۰/۱۷ محاسبه شد. بنابراین، سبک رهبری تحول‌گرا ۱۷ درصد واریانس متغیر عملکرد ورزشی را تبیین کرد و بقیه واریانس به وسیله متغیرهای مستقل دیگری که در پژوهش حاضر منظور نشده است تبیین گردید. از آن‌جا که ضریب رگرسیون برای متغیر سبک رهبری تحول‌گرا $B = ۰/۵۱$ و مقدار ضریب رگرسیون استاندارد $\beta = ۰/۴۱$ و سطح معناداری آن $۰/۰۰۱$ که از $۰/۰۵$ کمتر و معنادار است. بنابراین با یک انحراف معیار تغییر در سبک رهبری تحول‌گرا ۰/۴۱ تغییر در عملکرد ورزشی بازیکنان فوتبال لیگ برتر استان البرز ایجاد می‌شود. در این معادله مقدار ثابت ۲/۱۳ بدست آمد. بنابراین با در نظر گرفتن مقدار ثابت و متغیرهای پیش‌بین معادله رگرسیون به صورت زیر بدست می‌آید.

$$Y' = ۲/۱۳ + ۰/۵۱ (\text{سبک رهبری تحول‌گرا})$$

جدول ۱۱. نتایج رگرسیون چند متغیره در بازیکنان فوتبال با استفاده از روش گام به گام

ضرایب رگرسیون					
	آماره F سطح معناداری	R^2	R	متغیر پیش‌بین	متغیر ملاک
سبک رهبری تحول‌گرا					

B= ۰/۵۱ $\beta=0/41$ ۰/۰۰۱	۲۰/۳۷ ۰/۰۰۱	۰/۱۷	۰/۴۱	سبک رهبری تحول گرا	عملکرد ورزشی
----------------------------------	----------------	------	------	--------------------	--------------

بحث و نتیجه گیری

نتایج نشان داد که بین سبک رهبری تحولگرا و عملکرد ورزشی بازیکنان فوتبال لیگ برتر استان البرز رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. هم چنین سبک رهبری تحولگرا عملکرد ورزشی بازیکنان فوتبال لیگ برتر استان البرز را پیش بینی می کنند. نتایج تحقیق با برخی از نتایج تحقیقات کریمی (۱۳۹۴)، عشوره و همکاران (۱۳۹۳)، حاجی انزایی (۱۳۹۲)، مارکون (۲۰۱۷) همخوان می شود. برای تبیین این فرضیه می توان عنوان کرد که رهبران تحولگرا از سه خصوصیت برخوردارند که می توانند بر عملکرد ورزشکاران خود تاثیر بگذارند. اولاً رهبران تحولگرا نسبت به خود احساس اطمینان و اعتماد دارند. آن ها بر سرنوشت خود احساس کنترل دارند و می توانند این احساس را به پیروان خود نیز منتقل نمایند. دوماً رهبران تحولگرا در واقع پیروان را شرکای خود می بینند. رهبران تحولگرا به دنبال معیارهای ارزشی و مشترک مورد نظر پیروان خود هستند و به آن ها به عنوان پایه ای مشترک برای اهداف و ایده آل ها، تأکید می کنند. رهبران تحولگرا تنها در جست و جوی قدرت برای خود نیست اند. آن ها با تفویض اختیار و قدرت بخشیدن به پیروان، آنان را در دستیابی به اهداف سازمان و گروه سهیم می کنند. سوماً رهبران تحولگرا از توانایی تعریف و بیان آینده برای گروه ها یا سازمان و برخورد با ابهام و پیچیدگی بهره مندند. آن ها با قدرت شناختی که دارند، دلایل پیچیده و مرتبط به یکدیگر را تجزیه و تحلیل می کنند و به طراحی و برنامه ریزی می پردازند. یک رهبر تحولگرا توانایی شناخت پیروان را نیز توسعه می دهد. مربیان می توانند وضعیت ورزشکاران و بازی در نقطه اوج را درک کنند و می دانند چگونه به ورزشکاران بیاموزاند که در محدوده ها و قواعد خاص هر بازی، تلاش کنند. مربیگری فرآیندی رفتاری است که در آن مربی بر ورزشکاران تأثیر می گذارد تا واکنش مورد نظر آنان انجام گیرد. در واقع، مربیگری بیش از دستورات مربی به ورزشکار است و ویژگی های موقعیتی متعددی را در برمی گیرد تا آنجا که مربی باید بداند به هر ورزشکار چه موارد ویژه ای را و چگونه بگوید. یکی از ابعاد مهم در تصمیم گیری مربیان، انتخاب سبک و شیوه مربیگری است. به اعتقاد ساشکین (۱۹۹۸) رهبران تحولگرا شخصیتی مستحکم و قابل اعتماد دارند: آن ها به وعده های خود عمل می کنند، گفتار و عمل آن ها یکسان است و به دیگران نیز اعتماد دارند. این مقیاس، میزان ثبات یک فرد و اجتناب او از روش های غیرقابل انتظار را نشان می دهد. در نتیجه می توان بیان کرد که مربیانی که سبک رهبری تحولگرا دارند به همان اندازه که برای خود احترام قائل هستند، برای پیروان نیز احترام قائل اند؛ این رهبران به تفاوت بین ورزشکاران به خوبی توجه دارند. آن ها به ویژگی ها و توانایی های منحصر به ورزشکاران در جهت

دستیابی به افزایش عملکرد آن‌ها توجه دارند، و برای ورزشکاران خود این احساس را ایجاد می‌کنند که وجود آنان برای دستیابی به اهداف تیم ارزشمند است.

سبک رهبری عملگرا و عملکرد ورزشی

نتایج نشان داد که بین سبک رهبری عمل‌گرا و عملکرد ورزشی بازیکنان فوتبال لیگ برتر استان البرز، ارتباط وجود دارد. نتایج تحقیق با نتایج تحقیقات عشوره و همکاران (۱۳۹۳)، حاجی انزایی (۱۳۹۲)، کرووز و کیم (۲۰۱۷)، ریگی و همکاران (۲۰۱۵) همخوان می‌باشد. واژه‌ی رهبری از دو رویکرد تعریف شده است: رویکرد اول، رهبر را فردی می‌داند در مقام و جایگاه رهبری، برای انجام برخی از وظایف از پیش تعیین شده و هدایت یک یا چند گروه کاری انتخاب شده است. در رویکرد دیگر، رهبر به عنوان فردی توصیف می‌شود که به صورت فعال و پویا با زیردستان خود برای انجام تغییر و تحول در تعامل است (زین‌آبادی، ۱۳۸۹). ورزشکاران صرف نظر از سطح رقابت، نوع رشته و جنسیت، از نظر روانشناختی، بدنی و احساسی در محیط‌های شدیداً استرس‌زا پرورش می‌یابند و اگر نتوانند بین جنبه‌های ورزشی، شخصی و اجتماعی زندگی خود تعادل برقرار کنند، ممکن است دچار مشکلات روانشناختی و بی‌کفایتی ورزشی شوند. این مشکلات نه فقط شکست‌ها و ناکامی‌های ورزشی را تسهیل می‌کند، بلکه ممکن است باعث ایجاد حالت افسردگی شود (هاردی و همکاران، ۲۰۰۷). مطابق تعریف باس و آویلو (۲۰۰۲) رهبری عمل‌گرا عبارت است از رابطه‌ی مبادله‌ای بین رهبر و پیرو به منظور دستیابی به منافع دو جانبه. رهبری عمل‌گرا دارای مؤلفه‌های پاداش اقتضایی، مدیریت (فعال و منفعل) مبتنی بر استثناءها و رهبری عدم مداخله (بدون رهبری) است. رهبر از طریق وظایف روزمره به ساخت ارزش‌های فرهنگی سازمان می‌پردازد. فعالیت‌های مدیریت و بوروکراتیک، از فرهنگ و ارزش‌های نهفته شکل می‌گیرد. رهبری عمل‌گرا، لوحی است که رهبر تحول‌گرا بر روی آن ارزش‌ها را تعریف می‌کند. بدون مدیریت و کنترل، رهبری نیز وجود ندارد. دیوید (۲۰۰۰) رهبری عملگرا رابط‌های تبدیلی بین رهبر و زیردست است که در آن زیردست پاداش‌های وابسته به نیازهای اولیه (امنیت و وابستگی) را در مقابل برآوردن خواسته‌های رهبر و مدیر دریافت می‌کند. رهبران عملگرا آنچه را که زیردستان باید انجام دهند مشخص می‌سازند تا به هدف‌های سازمان دست یابند. این رهبر در مقابل عملکرد، پول یا پاداش تعیین شده را پرداخت می‌کند. آن‌ها چشم‌های تیزبینی برای فرصت‌طلبی و دست‌های خوبی برای معامله کردن، متقاعد کردن و مقابله به مثل کردن دارند.

سبک رهبری عدم مداخله و عملکرد ورزشی

نتایج نشان داد که بین سبک رهبری عدم مداخله و عملکرد ورزشی بازیکنان فوتبال لیگ برتر استان البرز ارتباط معناداری وجود دارد. نتایج تحقیق با برخی از نتایج تحقیقات کریمی (۱۳۹۴)، عشوره و همکاران (۱۳۹۳)، حاجی انزایی (۱۳۹۲)، مارکون (۲۰۱۷) همخوان می‌شود. سبک‌های مربیگری، متنوع

است، ولی هیچ سبکی به تنهایی و برای همیشه به موفقیت منتهی نمی‌شود. رهبری مؤثر در ورزش تابعی از اجرای نقش‌ها و سبک‌های گوناگون است تا نیازهای ورزشکاران را برآورده سازند و به هدف‌های تیمی دست یابند. سبکی که مربیان در رهبری به نمایش می‌گذارند مهم‌ترین خصوصیتی است که بر چگونگی ادراکی که تیم از او دارند اثر می‌گذارد. مطالعه رهبری، از طریق دیدگاه‌های متفاوت مورد بررسی قرار گرفته است. قبل از این که مربی، سبک رهبری اصلی خود را تعیین کند، باید به چند معیار توجه نماید، گفتنی است، مؤلفه رهبری عدم مداخله در گذشته جزء رهبری عمل‌گرا بوده است، ولی در مدل کامل رهبری باس و آویلو (۲۰۰۲) از آن جدا شده است. کیس (۱۹۸۴) بر این باور بود که رهبری تیم‌های نخبه، موازی با رهبری در سازمان‌های پیشرفته است و عملکرد و وظایف یکسانی را دربر می‌گیرد. کیس (۱۹۸۴) بر این باور بود که رهبری تیم‌های نخبه، موازی با رهبری در سازمان‌های پیشرفته است و عملکرد و وظایف یکسانی را در بر می‌گیرد. باس (۲۰۱۲) بیان می‌کند برای پیشرفت عملکرد ورزشکار، لازم است رفتار مربی طوری باشد که ورزشکار آن را قبول کند. به نظر می‌رسد مهم‌ترین جنبه رابطه خوب مربیان و ورزشکاران توانایی درک مربی از ورزشکار، به طور انفرادی و کاربرد سبک مربیگری با توجه به مناسب بودن آن با نیازهای ورزشکار می‌داند. مربیانی که از فرایند مربیگری خود ناراضی هستند، تأثیر منفی بر عملکرد ورزشکاران خود دارند (دیفنباخیا، ۲۰۰۲). لذا با توجه به نقش مربی در توسعه عملکرد ورزشکاران در موفقیت آن‌ها در مسابقات ورزشی، ملاحظه می‌گردد که انتخاب مربی واجد شرایط برای رهبری یک تیم ورزشی از درجه اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.

عوامل استرس‌زا و عملکرد ورزشی

نتایج نشان داد که بین منابع استرس و عملکرد ورزشی بازیکنان فوتبال لیگ برتر استان البرز ارتباط معنادار وجود ندارد. نتایج تحقیق با نتایج تحقیقات وثوقی نیری (۱۳۹۵)، غیاثوند (۱۳۹۱)، کوکر (۲۰۱۶) ناهمخوان می‌باشد. نتایج برخی تحقیقات نیز عنوان می‌کنند ورزشکارانی که استرس زیادی را تجربه می‌کنند نسبت به سایر ورزشکاران به خصوص در زمان برگزاری رویداد ورزشی، کنترل کمتری بر فعالیت‌ها و عملکرد ورزشی خود دارند (ون رالت، ۲۰۱۲؛ کلی و تیموتی، ۲۰۰۹). در همین زمینه، پژوهشگران به این نتیجه رسیده‌اند که عملکرد و موفقیت ورزشی تا حدود زیادی تحت تأثیر عوامل حاد استرس‌زای معمول ورزشی، مانند ارتکاب خطای روانی یا بدنی، تحمل درد و ناراحتی، مشاهده تقلب یا موفقیت رقیب، دریافت جریمه از سوی داور و توبیخ از طرف مربی، قرار می‌گیرد. به همین علت، پژوهشگران با انجام پژوهش‌های مختلف در این زمینه، ضرورت شناسایی عامل‌های استرس‌زای ورزشی را مدنظر قرار داده‌اند (کمپن و رابرتز، ۲۰۰۱؛ انشل، ۲۰۰۰). به عنوان پیش‌زمینه‌های معلوم در این تحقیق می‌توان به تعریف رهبری و انواع آن اشاره کرد. سبک‌های مربی‌گری مختلفی وجود دارند که هر یک دارای خصوصیات و شاخصه‌های مختص خود می‌باشند. هر یک از این خصوصیات تأثیر مشخصی بر روحیه و عملکرد ورزشکار خواهند داشت. پیش از این در مطالعات مختلف داخلی و خارجی به بررسی

ویژگی‌های رهبری پرداخته شده است. این ویژگی‌ها علاوه بر عملکرد ورزشکار، بر رابطه بین مربی و ورزشکار نیز اثرگذار هستند که پیش از این مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. محققین و نویسندگان متعددی هر یک با استفاده از روش خاصی به بررسی ابعاد مختلف رهبری و مربیگری، عوامل فیزیکی نظیر سن، سابقه تمرین، سابقه عضویت در تیم ملی، تعداد حضور در رویدادهای بین‌المللی و ... و تاثیر آن‌ها بر عملکرد ورزشکاران، روحیه آن‌ها و انگیزش و موفقیت در آن‌ها پرداخته‌اند.

در پژوهش پیش رو با استفاده از روش پرسشنامه و تحلیل آماری نتایج حاصل از آن ابتدا به بررسی تاثیرات سبک‌های مختلف مربی‌گری (شامل تحول‌گرا، عمل‌گرا، و عدم مداخله) بر عوامل استرس‌زا در ورزشکاران پرداخته شده است. با توجه به این که عوامل استرس‌زا به نوبه خود نقش بسزایی در عملکرد ورزشکار و میزان موفقیت وی دارند، در وهله دوم به بررسی تاثیرات عوامل استرس‌زا در عملکرد ورزشکاران پرداخته شده است. برای این کار از جامعه آماری فوتبالیست‌های استان البرز استفاده شده و با توجه به میزان معناداری نتایج، یافته‌های پژوهش به ورزشکاران سایر رشته‌ها بسط داده شده است.

منابع

- Zardoshtian. Sh, Seyed Hosseini. R.N., Azadi, A. (2010) The Effect of Coaching Leadership Styles on Motivation and Achievement Objectives of Iranian Women's Basketball Players. Sport Management (12): 179-199 (Persian)
- Zeyn Abadi, HR. (2010) The Transformative Leaders in School: Female Managers or Male Managers? Women in Development and Politics (Women's Research), 8 (2): 115-141 (Persian)
- Hajianzehaei. Z, Tondnevis. F. (2014) Relationship among coaching behavior, achievement motivation and team players performance of Iranian Handball pro-league. Research in Sport Management and Motor Behaviour 3 (6): 112-122 (Persian)
- Asgari. B, Khorshidi. R, Khodayari, A. (2013) Relationship between Coaching Style with Athlete's Satisfaction of Iran Men Volleyball Super league. Sport Psychology Studies 1 (2): 65-74 (Persian)
- Ghiasvand. N. (2014) Investigation on the relationship between organizational stress and performance of members in Iranian national female's taekwondo team at the international events. MSc Thesis, PNU Tehran (Persian).
- Ashoore. S, Bahrololoum. H, Hosseininia. SR. (2015) The relationship between coaches' servant leadership style with

- coach trust and performance of collegiate sport teams. *Research in Educational Sports* 2 (7): 39-51 (Persian)
- Ghasemi. B. (2003) *Theories of Organizational Behavior*, Tehran (Persian).
 - Ghasemi. H. (2014) Relationship between trust in leadership and athletic performance in selected sports (Gymnastics, Diving and Wushu). Tarbiat Moalem University, Faculty of Physical Education and Sport Science (Persian)
 - Karimi. M, Heydarnejad. H, Shafinia. P, Nuroozi. AM. (2015) The Study of relationship between coaches' Leadership behaviors with success and avoid failure motivation in women players of volleyball teams. *Applied Research of Sport Management and Biology* 3 (12): 21-33 (Persian)
 - Moradi. MR. (2009) Examining the success factors of the national basketball team in the Asian Cup (Research Project), National Olympic Academy, Tehran (Persian)
 - Vosoughi niri. A, Ruhollahi. A, Hamd. MH. (2016) A survey of effect of job stress on general health and job performance on Air Traffic Controllers (ATC). *Iran Occupational Health* 13 (1) :47-57 (Persian)
 - Varsoltan Zarandi. H. (2009) Creditworthiness and reliability of the 360 degree feedback scale for leadership in sports management (Research Project), Sport Sciences Research Institute of Iran (Persian)
 - Anshel, M. H., Williams, L. R. T, Williams, S. M. (2000). Coping style following acute stress in competitive sport. *Journal of Social Psychology*. 14 (3), 751-73.
 - Bass, B. M., Riggio, R. E. (2006). *Transformational leadership*. Mwhawah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Association
 - Bass, B. M., Avolio, B. J. (2002) .Multifactor leadership questionnaire: Feedback Report Melbourne. Australia: MLQ Pty. Ltd.
 - Cruz, A. B., Kim, H. D. (2017). Leadership preferences of adolescent players in sport: Influence of coach gender. *Journal of Sports Science and Medicine*, 16, 172-179.

- Coker, N. A. (2016). Relationship between stress-recovery state and running performance in Men's collegiate soccer.
- Diftenbachia, S. (2009). Coaching leadership styles and athlete satisfaction among hockey team. *Human Capital Development*, 2(1), 77-87.
- Filho, E., Di Fronso, S., Forzini, F., Murgia, M., Agostini, T., Bortoli, L., Bertollo, M. (2015). Athletic performance and recovery–stress factors in cycling: An ever changing balance. *European journal of sport science*, 15(8), 671-680.
- Hammermeister, J., Rieke, M., Chase, M. (2015). Servant leadership in sport: a new paradigm for effective coach behavior. *International Journal of Sports Science & Coaching*. 3(2), 227-239.
- Hardy, L., Rees, T., Freeman, P. (2007). Stressors, social support, and effects upon performance in golf. *Journal of Sport Sciences*, 25, 33-42.
- Ioana, A. C., Vasilica, G., Alin, L., & Iulian, A. D. (2012). The relationship between competition stress and biological reactions in practicing performance in athletics. *Ovidius Physical Education and Sport/Science, Movement and Health*, 12(1), 5-11.
- Lazarus, R. S., Folkman, S. (1984). Stress, appraisal, and coping. springer publishing company. campen C, roberts D C. coping strategies of runners: Perceived effectiveness and to precompetitive anxiety. *Journal of Sport Behavior*. 2001; 24(4), 144- 61.
- Magnusen, M. J. (2010). Differences in strength and conditioning coach self-perception of leadership style behavior at the national basketball association. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 26(6), 1440-1450.
- Neil R, Hanton S, Mellalieu S D, Fletcher D. Competition stress and emotions in sports performers: The role of further appraisals. *Psych sport and exercise*. 2011; 12(3): 460-70.
- Passos, P. (2008). Dynamical decision making in rugby: identifying interpersonal coordination patterns. PHD dissertation. Technical university of Lisbon.

–Van Raalte, L. (2012). Stress, social support, self-Efficacy, and Performance for collegiate student-athletes: An application of the stress-buffering model, A Thesis to be Submitted to the Graduate Division of the University of HAWAI‘I AT MĀNOA in Partial Fulfillment of the Requirement for the Degree of Master of Arts in Communicology.